

Buugga Daanyeel - Lambar Soddon iyo Saddex

“Shaabadda” Ilaah ee La Saaro Xeerka Sharciga Axadda: Falanqayn Nebiyadeed oo ku Saabsan Cutubka 6aad ee Daanyeel

Jeff Pippenger
2023-12-28

“Shaabadda” Ilaah ee la arki karo, waxaa lagu daabacaa marka la soo saaro amarka sharciga Axadda.

“Midkeenkeenna innaga ka mid ah weligiis heli maayo shaabadda Ilaah inta dabecaddeenna ay ku taal hal iin ama hal wasakh. Waxaa nala saaray in aynu saxno ceebaha ku jira dabecaddeenna, oo aynu nadiifinno macbudka nafta wasakh kasta. Markaasaa roobka dambe nagu soo degi doona sidii roobkii hore ugu soo degay xertii maalintii Bentakostiga....”

“Maxaad samaynaysaan, walaalayaalow, hawsha weyn ee diyaarinta? Kuwii dunida la midoobaya waxay qaadanayaan qaabka dunyowga oo waxay isu diyaarinayaan calaamadda bahalka. Kuwii naftooda aan ku kalsoonayn, ee is-hoosaysiinaya Ilaah hortiiisa oo naftooda ku daahirinaya addecidda runta, kuwanu waxay qaadanayaan qaabka jannada oo waxay isu diyaarinayaan shaabadda Ilaah ee fooddooda ku taal. Marka amarku baxo oo sumaddu la saaro, dabecaddoodu weligeedba waxay ahaan doontaa mid daahir ah oo aan iin lahayn.”

Testimonies, volume 5, 214, 216.

Daani’eel wuxuu helayaa shaabadda la arki karo marka lagu tuuro godkii libaaxyada, sidaas darteed cutubku wuxuu matalayaa amarka sharciga Axadda.

Markaas nimankaasu waxay isugu yimaadeen boqorka, oo waxay boqorkii ku yidhaahdeen, Boqorow, ogow in sharciga reer Maaday iyo Faaris yahay in amar ama qaynuun kasta oo boqorku dhiso aan la beddeli karin. Markaasaa boqorkii amray, oo waxay keeneen Daanyeel, oo ku rideen bohollii libaaxyada. Haddaba boqorkii ayaa la hadlay oo Daanyeel ku yidhi, Ilaahaaga aad had iyo goor u adeegto, isagu wuu ku samatabbixin doonaa. Oo dhagax baa la keenay, oo la saaray afkii bohosha; boqorkiina wuxuu ku shaabadeeyey faraantiisii, iyo shaabaddii amiirradiisii; si aan looga beddelin wixii Daanyeel ku saabsanaa. Daanyeel 6:15–17.

Sheekadu halkaas kuma ekaato, laakiin waxay ku dhammaataa meeshii ay ka bilaabatay. Silsiladda ku jirta Daanyeel cutubka lixaad waxay tusaale u tahay isbahaysiga oo uu ugu horrayn hoggaaminayey boqol iyo labaatanka amiir, iyo labada madaxweyne ee ka hooseeyey, hase ahaatee ay ku jireen la-taliyayaashii, saraakiishii, iyo taliyayaashii gobollada. Isbahaysiga shanta-laab ah waxaa loo sameeyey in boqorka lagu khiyaaneeyo si uu Daanyeel u silciyo. Sheekadu waxay ku dhammaataa xukunkooda, waayo waxay tusaale u yihiin xukun gaar ah oo dhaca marka la soo saaro sharciga Axadda; xukun aan lagu jeedin kuwa metelaya Daanyeel ama boqorka, balse lagu jeedinayo kuwii boqorka khiyaaneeyey.

Markaasaa boqorkii amray, waxaana la keenay nimankii Daanyeel ku ashtakeeyey; oo waxaa lagu tuuray godkii libaaxyada, iyaga, carruurtoodii, iyo naagahoodii; libaaxyadiina way ka itaal roonaadeen, oo lafahoodii oo dhan bay burburiyeen intaanay gaadhin gunta godka. Daanyeel 6:24.

Muuqaalka nebiyadeed dhexdiisa mar walba waa kaniisadda tan dawladda khiyaanaysa, cutubka lixaadna wuxuu tilmaamayaa khiyaanada lagu fuliyey boqorka. Ka dib markii Axaab uu arkay muujintii xoogga badnayd ee awoodda Ilaah ee Buur Karmel, Eliyaah wuxuu roobkii dhexdiisa ugu hoggaamiyey isaga xagga Yesebeel. Axaab ma lahayn sabab uu ugu maleeyo in Yesebeel aanay la dhacsan doonin markhaatifurka xoogga leh ee awoodda Ilaah, hase yeeshee Axaab waa laga khiyaaneeyey marka la eego nacaybka qotada dheer ee Yesebeel u qabtay Eliyaah. Qisada Eliyaah ee iska hor-imaadka uu la galay Axaab iyo Yesebeel ayaa haddana mar kale lagu soo celiyey qisada Yooxanaa Baabtiisaha (kaas oo ahaa Eliyaah), iyo Herodos iyo Herodiyaas.

Markii dhalashadiisii, Herodos oo sakhraansan uu Salome—gabadha Herodiyaas—u ballanqaaday nus boqortooyadiisa, ma uu filayn in Herodiyaas ay dalban doonto madaxa Yooxanaa. Boqorrada, ha ahaadeen Axaab, Herodos, ama Daariyos, waxaa khiyaaneeya naagta nijaasta ah iyada oo loo marayo qoob-ka-cayaarka nebiyadii beenta ahaa ee Yesebeel, ama qoob-ka-cayaarka gabadha Herodiyaas, ama isbahaysiga shanta-geesoodka ah ee qisada Daanyeel. Bilaatosna sidoo kale waxaa khiyaaneeyey wadaadnimo musuqmaasuqday, taas oo matalaysay “kaniisadda” Yuhuudda, kaniisadduna waxay astaan u tahay naag.

Khiyaanadu waa sifo ka mid ah muuqaalka nebinnimada, Islaamkana hoogga saddexaad waa beenta loo adeegsado in Qaramada Midoobay maalmaha ugu dambeeya cabsi lagu marin habaabiyo. Labadaba “khiyaanada” iyo “beenta” keenta khiyaanada waxaa lagu aqoonsaday Erayga nebinnimada ee Ilaah. Doorarka Islaamka, iyo baabtiisnimadu inay noqoto madaxa siddeedaad ee toddobada madax, hore ayaa loogu aqoonsaday inay qayb ka yihiin farriinta la furfuray maalmaha ugu dambeeya, taas oo ah Muujintii Ciise Masiix. Sidaas daraaddeed, daaha ka qaadista khiyaanadii Daariyus ee Daanyeel cutubka lixaad waa qayb ka mid ah farriinta ka kooban farriinta Qaylada Habeenbadhka. Khiyaanadu waa curiyaha si buuxda u bogsiya boogtii dhimashada lahayd, sidaasna dib ugu soo nooleeya baabtiisnimada iyadoo ah boqortooyada siddeedaad oo ugu dambaysa. Khiyaanadii Daariyus gudaheeda, labada madaxweyne ee riddowday iyo boqolka iyo labaatanka amiir waa wakiillada isbahaysiga khiyaanada ee lagu barbardhigay Daanyeel.

Boqol iyo labaatankii amiir waa astaan u ah xertii Ilaah ee Bentakostiga.

Oo waagaas Butros ayaa dhex istaagay xertii, oo yidhi, (tiradii magacyada meeshaas ku wada joogtayna waxay ahayd ku dhawaad boqol iyo labaatankii.) Falimaha Rasuullada 1:15.

Bentakostigu wuxuu tusaale u yahay sharciga Axadda marka shaabaddii la saaro, oo boqol iyo labaatankii amiir ee khiyaaneeyey Daariyusna waxay astaan u yihiin wadaadnimo been ah xilliga sharciga Axadda. Laba qaybood oo ka mid ah kuwa boqorka khiyaaneeya ayaa lagu soo bandhigay labada madaxweyne ee riddada noqday iyo boqol iyo labaatanka amiir ee riddada noqday. Labadaas madaxweyne waxaa lagu tiriyaa Daanyeel, kaas oo ah nebigii. Labada fasal ee

khiyaaneeya Daariyus waxay metelaan koox nebiyo been ah iyo koox wadaaddo musuqmaasuqay.

Waxaa hoog ku dhacay adhijirrada baabbi'iyaa oo kala firdhiya idihii daaqsintayda, ayaa Rabbigu leeyahay. Sidaas daraaddeed Rabbiga ah Ilaaha reer binu Israa'iil wuxuu adhijirrada dadkayga daajiya kaga leeyahay sidan: Waxaad kala firdhiseen adhigaygii, waad eryateen, mana aad soo booqan; bal eega, aniguna xumaanta falimihiinna ayaan idinku soo booqan doonaa, ayaa Rabbigu leeyahay. Oo anigu waxaan hadhaaga adhigayga ka soo ururin doonaa dalalkii aan iyaga ku eryay oo dhan, oo waxaan ku soo celin doonaa xeryahoodii; wayna midho dhalayaan oo tarmi doonaan. Oo waxaan dul taagi doonaa adhijirro iyaga daajiya; mana ay sii cabsan doonaan, mana ay naxi doonaan, mana midkoodna yaraan doono, ayaa Rabbigu leeyahay. Bal eega, maalmo ayaa imanaya, ayaa Rabbigu leeyahay, oo Daa'uud waxaan uga soo kicin doonaa Farac xaq ah, oo Boqor baa talin doona oo barwaaqoobi doona, oo dhulka wuxuu ku fulin doonaa garsoor iyo caddaalad. Wakhtigiisa dadka Yahuudah waa la badbaadin doonaa, oo reer binu Israa'iilna ammaan bay ku degganaan doonaan, oo kanuna waa magaca loogu yeedhi doono, RABBIGU WAA XAQNIMADEENNA. Sidaas daraaddeed, bal eega, maalmo ayaa imanaya, ayaa Rabbigu leeyahay, oo mar dambe ma ay odhan doonaan, Rabbigu waa nool yahay, kii reer binu Israa'iil ka soo bixiyey dalkii Masar; laakiinse waxay odhan doonaan, Rabbigu waa nool yahay, kii soo bixiyey oo horseeday farcankii reerka binu Israa'iil dalkii woqooyi, iyo dalalkii aan ku eryay oo dhan; oo waxay ku degganaan doonaan dalkooda. Qalbigaygu gudahayga waa ka jabay nebiyada aawadood; lafahayga oo dhammu way gariiraan; waxaan la mid ahay nin sakhraansan, iyo nin khamri ka adkaaday, Rabbiga aawadiis, iyo erayada quduusnimadiisa aawadood. Waayo, dalku waa ka buuxaa dhillaystayaal; waayo, habaaridda aawadeed dalku waa barooranayaa; meelaha wanaagsan ee cidlada ah way engegeen, oo socodkoodu waa shar, xooggooduna sax ma aha. Waayo, nebi iyo wadaadba waa nijaas; haa, gurigaygaba waxaan ka dhex helay sharnimadooda, ayaa Rabbigu leeyahay. Sidaas daraaddeed jidkoodu wuxuu iyaga u ahaan doonaa sida jidad simbiriirixan oo gudcur ku jira; waa lagu kaxayn doonaa, wayna ku dhici doonaan; waayo, waxaan iyaga ku soo dejin doonaa masiibo, taas oo ah sannaddii booqashadooda, ayaa Rabbigu leeyahay. Yeremyaah 23:1–12.

“Sannadka booqashada” ee Yeremyaah waa xukunka shirqoolayaashii khiyaaneeyey Daariyus. Xukunka nebiyada beenta ah iyo wadaaddada beenta ah waa mawduuc ka mid ah Erayga nebinnimada. Oo sida ay wadaadnimo kharriban u hoggaamisay oo u khiyaanaysay madaxda Roomaanka ee ka gees ah Masiixa, sidaas oo kale shirqoolka ku jira Daanyeel lix wuxuu ka hadlayaa isla runtaas nebinnimo.

Xariiqyada nebinnimada ee cutubka shanaad ee Daanyeel waxay soo bandhigayaan xukunka fulinta ah ee lagu qaaday geeska Jamhuuriga iyo qaranka Maraykanka marka la gaaro sharciga Axadda. Xukunkaas waxaa fuliya Islaamka hoogga saddexaad, kaas oo si dhuumasho ah boqortooyada uga soo galay darbiga koonfureed ee aan la ilaalin. Xariiqda sharciga Axadda ee cutubka saddexaad ee Daanyeel waxay tilmaamaysaa in dadka Ilaah kor loo qaadayo iyagoo calan u ah dunida oo dhan isla wakhtigaas. Cutubka lixaadna wuxuu diiradda saarayaa xukunka lagu fulinayo nebiyada beenta ah isla taariikhdaas qudheeda.

Sharciga Axadda ee Maraykanka dhexdiisa geeska Protestant-ka riddoobay wuxuu ka kooban yahay laba qaybood: mid Axadda u taageera inay tahay maalinta cibaadada, iyo midka kale oo si

aan micne lahayn u sheegta inuu taageerayo Sabtida inay tahay maalinta cibaadada. Kuwa u dhigma ee ku jira geeska Jamhuuriga waa xisbiyada Dimuqraadiga iyo Jamhuuriga. Mid kasta oo ka mid ah labada gees ee riddoobay waxaa astaan u ahaa Sadukiintii iyo Farrisiintii wakhtigii Masiixa. Labada madaxweyne ee riddoobay iyo boqol iyo labaatanka wadaad ee khiyaanadii Daariyos ku lug lahaa ayaa sidoo kale metela labada qaybood ee geeska riddoobay ee Protestantism-ka. In kastoo ay dhab ahaan ahaayeen shaqsiyaad siyaasadeed wakhtigii ay qisadu dhacaysay, haddana macnaha nebiyadeed wuxuu caddeynayaa in ay tahay quwadda diimeed ee riddoobay tan khiyaanaysa dawladda.

Sheekadu, sida lagu muujiyey Buur Karmel, waxay tilmaamaysaa laba qaybood oo nebiyo been ah: nebiyadii Bacal iyo nebiyadii geedka Asheeraah (Cashtarood). Si wadajir ah waxay u astaan yihiin isku-darka kaniisadda iyo dawladda, waayo Bacal waa ilaah lab ah, Cashtaroodna waa ilaahad dheddig ah. Ugu dambayntii Eliiyaah wuxuu dilay nebiyadii beenta ahaa ee Buur Karmel, sida ay isbahaysigii ku xusan Daanyeel cutubka lixaad loogu dhex tuuray boholkii libaaxyada.

Markaasaa Eliyaah wuxuu ku yidhi, Qabta nebiyadii Bacal; yuusan midkoodna baxsan. Wayna qabteen; Eliyaahna wuxuu geeyey ilaa durdurkii Qiishoon, halkaasna wuu ku laayay. 1 Boqorradii 18:40.

Sheekadii isla Buurta Karmel, oo uu matalay Yooxanaa Baabtiisaha, xoogga khiyaanaynayaa waa gabadha. Labada sheekoba waxay kuwa wax khiyaaneeya ku tilmaamayaan inay cayaarayaan, ha ahaato iyagoo ku wareegaya qurbaankoodii Buurta Karmel, ama xafladdii dhalashada Herodos ee sakhraanimada lahayd, halkaas oo Salome ku samaysay cayaarteedii khiyaanada. Isku darka labada sadar waxay tilmaamayaan isu-tegga kaniisadda iyo dawladda oo si buuxda u samaysma marka sharciga Axadda la gaadho, iyo in kaniisadaha riddowday ee Maraykanku yihiin gabdhaha Herodiyaas, oo ah Yesebeel, kuwaas oo labaduba matalaya Kaatooligga. Dhalashada Herodos waxay calaamad u tahay dhammaadka boqortooyada lixaad ee bahalka dhulka, hase yeeshee isla mar ahaantaas waxay calaamad u tahay dhalashada boqortooyada toddobaad ee waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah (Qaramada Midoobay).

Ballankii laftiisa ee uu Herodos u sameeyey Salome, ayuu Herodos ku oggolaaday inuu siiyo Salome nus boqortooyadiisa, taasoo muujinaysa in boqortooyada toddobaad ay metelayso isu-dar ka kooban nus kaniisad iyo nus dawlad. Boqortooyadu waxay bilaabataa marka madaxa Yooxanaa loo dhiibo Herodiyaas. Sababtaas aawadeed, boqortooyada toddobaad waxaa Muujintii cutubka toddoba iyo tobnaad lagu matalaa inay sii jirto wakhti gaaban oo keliya. Waa sharciga Axadda marka midowga saddex-geesoodka ah la hirgeliyo, waayo halkaas ayay tobanka boqor ku heshiiyaan inay boqortooyadooda cimriga gaaban bahalka siiyaan hal “saac.” Halka “saac,” waa “saacadda” qalalaasaha sharciga Axadda, kaas oo ka bilaabma Maraykanka oo dhammaada marka Miikaa’iil istaago.

Oo tobanka geesood ee aad aragtayna waa toban boqor, oo aan weli helin boqortooyo; laakiinse waxay awood u helaan sida boqorro muddo saacad ah iyagoo la jira bahalka. Kuwanu isku maan bay yihiin, oo xoogooda iyo awoodooda waxay siin doonaan bahalka. Kuwanu dagaal bay la geli doonaan Wanka, Wankuna wuu ka adkaan doonaa iyaga; waayo, isagu waa Sayidka sayidyada iyo Boqorka boqorrada; oo kuwa isaga la jirana waa kuwa loo yeedhay, oo

la doortay, oo aaminka ah. Muujintii 17:12–14.

Boqorrada tobanka ah, oo uu Herodos matalayo, waxay ku heshiiyaan maalinta dhalashada boqortooyada toddobaad inay nus boqortooyadooda siiyaan bahalka inta lagu jiro qalalaasaha sharciga Axadda, kaas oo lagu matalay “hal saac.” “Saacaddaas,” ayaa qoraalkii gacantu lagu qoray derbigii Belshaasar. “Saacaddaas,” ayaa Shadraq, Meeshaaq, iyo Cabednego lagu tuuray foornada dabka, waxaana daruur lagu kor qaaday sida labada markhaati ee Muujintii cutubka kow iyo tobnaad. Midowga saddex-geesoodka ah waxaa la isu keenaa khiyaanada uu fuliyo bahalka dhulka, kaas oo dab samada uga soo dejinaya iyadoo dadku arkayaan.

Oo waxaan arkay bahal kale oo dhulka ka soo baxaya; oo wuxuu lahaa laba gees oo u eg wan, oo wuxuu u hadlay sidii masduulaagii. Oo wuxuu hortiiisa ku adeegsadaa awooddii bahalkii hore oo dhan, oo wuxuu ka dhigaa dhulka iyo kuwa degganba inay caabudaan bahalkii hore, kaas oo nabarkiisii dhimashada lahaa la bogsiiyey. Oo wuxuu sameeyaa calaamooyin waaweyn, ilaa uu dab samada uga soo dejiyo dhulka dadka hortooda, Oo wuxuu khiyaaneeyaa kuwa dhulka deggan calaamooyinkaas uu awoodda u lahaa inuu ku sameeyo bahalka hortiiisa; isagoo ku leh kuwa dhulka deggan inay sameeyaan sanamkii bahalka, kaas oo seef lagu dhaawacay, haddana noolaa. Muujintii 13:11–14.

Dunidu waxa lagu khiyaaneeyaa, mucjisooyinka qudhooda intaas ka badan ma aha, ee waxa lagu khiyaaneeyaa “hababka mucjisooyinkaas” oo isaga la siiyey amar uu ku sameeyo. Weedha “hababka mucjisooyinkaas” waa oraah lagu daray, hase ahaatee waxay culayska saxda ah saaraysaa mucjisooyinka, taas oo ay tahay in si taxaddar leh loo fiirsado. Sida ay fariinta beenta ahi (dab samada ka soo degaya) dunida u khiyaanayso waa arrin muhiim ah in la garto, waayo imminka waxaynu ku sugan nahay isla taariikhda ay dadweynaha meeraha dunidu ku hypnotized-garaynayaan “jid-weyne xogeed aad u sarreeya” oo ay maamulaan kana faramarajiyaan ganacsatada caalamiga ah ee dunida. Mawduucaasi hadda waan ka tegi doonaa ilaa maqaalada dambe, hase ahaatee waxa aynu iminka si fudud u tilmaamaynaa in khiyaanadii madaxweynada iyo amiirradu ku fuliyeen Daariyos, ay tahay mawduuc nebiyadeed oo gaar ah, oo xanbaarsan dhowr qodob oo isku xidhan oo ay tahay in la garto.

Midowga saddex-geesoodka ah waxaa la isu keenay khiyaanada qoob-ka-ciyaarka kicinta leh ee Salome ku hor dhigtay taliyayaashii xafladdii dhalashada Herodos. Khiyaanadii lagu khasbay Bilaatos, oo dabecad ahaan laba-geesood ahayd, taas oo ahayd eedayntii ahayd in Masiixu uu sababayay oo dhiirrigelinayay fallaago ka dhan ah awoodda dawladda, iyo weliba inuu ku caayay awoodda diinta. Taariikhdaas waxaa ku midoobay saddex colaad-wadaag. Awooddii Roomaanka (dawladda), Barabbas, Masiix been ah (nebigii beenta ahaa), iyo kaniisaddii Yuhuudda ee riddowday (bahalkii). Kaniisaddii riddowday waxay ku khiyaanaysay maamulka Roomaanka (dawladda), beentii laba-geesoodka ahayd ee fallaagada iyo cayda Ilaah.

Markii ugu dambayntii Daariyus loo baraarujiyo ujeeddada kuwa khiyaanaynaya, waxaa lagu khasbaa inuu Daanyeel ku tuuro bohosha libaaxyada. Daanyeel wuxuu jebiyey sharciga dawladda addeeciddiisii sharciga Ilaah aawadeed. Beentii loo soo bandhigay Daariyus waxaa lagu hirgeliyey iyadoo kibirka Daariyus kor loo qaaday, sidaasna looga hor istaagay inuu garto ujeeddada kuwa khiyaanaynaya. Beenta iyo khiyaanada ku jirta qisada Daanyeel iyo bohosha libaaxyada waxay

addeecidda Ilaah u aqoonsanayaan cay iyo fallaagonimo, taas oo ahayd isla khiyaanadii laba-geesoodka ahayd ee iskutallaabta; calaamadda jidkana ee iskutallaabtu waxay la jaanqaaddaa calaamadda jidka ee sharciga Axadda.

Ciqaabta quwadda diineed ee wax khiyaanaysa waa mawduuc ka mid ah waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah, sida oo kalena xaqiiqada ah in quwadda diineed ay khiyaanayso quwadda dawladeed.

“Dadka waxay garanayaan in la khiyaaneeyey. Midba midka kale ayuu ku eedeeyaa inuu baabba’ u horseeday; hase yeeshee dhammaantood waxay ku midoobaan inay culayska cambaareyntooda ugu qadhaadh ku daadiyaan adeegayaasha. Adhijirro aan daacad ahayn ayaa waxyaalo jilicsan wax ka sii sheegay; dhegaystayaashoodiina waxay ku hoggaamiyeen inay sharciga Ilaah buriyaan oo ay silciyaan kuwa doonaya inay quduus ka dhawraan. Haddaba, iyagoo quus ku jira, macallimiintani waxay dunida horteeda ku qirtaan hawshoodii khiyaanada ahayd. Dadweynihii badnaa cadho bay ka buuxsamaan. ‘Waan hallownay!’ ayay qaylinayaan, ‘oo idinkaa sabab u ah halaaggeenna;’ dabadeedna waxay ku jeestaan adhijirraddii beenta ahaa. Kuwii iyaga mar u bogi jiray ugu badan ayaa ku dhawaaqi doona habaarada ugu argagaxa badan oo ka dhan ah iyaga. Gacmihii qudhooda ee mar taajyo guul ah ugu saari jiray ayaa loo taagi doonaa baabba’gooda. Seefihii loogu talagalay in lagu laayo dadka Ilaah ayaa hadda loo adeegsanayaa in lagu baabbi’iyo cadaawayaashooda. Meel walba waxaa ka jira dirir iyo dhiig daata.” The Great Controversy, 655.

Hoggaamiyeyaasha diinta ayaa lagu soo jeesadaa markii wakhtiga imtixaanku xidhmo, waayo adhigoodu waxay gartaan in lagu khiyaaneeyey been ay faafiyeen hoggaamiyeyaasha diintu. Madaxweynayaasha iyo amiirrada, iyaga iyo qoysaskoodaba, dhammaantood waxay la kulmeen isla xukunkii aargudashada ahaa ee beenta ay faafiyeen. Markii Eliyaas ku laayay nebiyadii beenta ahaa Buur Karmel, isla aargudashadaas ayaa lagu matalay “dhulgariirka weyn” ee Muujintii cutubka kow iyo tobnaad, marka “toddoba kun” la afgembiyo.

Saacaddaas qudheeda waxaa dhacay dhulgariir weyn, oo meeshii tobnaad ee magaalada ka mid ahaydna way dhacday, oo dhulgariirkaasna waxaa ku dhintay toddoba kun oo nin; kuwii hadhayna way cabsadeen, oo ammaan bay u bixiyeen Ilaaha samada. Muujintii 11:13.

Markii uu rumoobay dhulgariirkii weynaa ee Kacaankii Faransiiska, toddobadii kun ee la laayay waxay matalayeen boqortooyadii Faransiiska. “Saacaddii” dhulgariirka weyn, taas oo ah sharciga Axadda, toddobada kun ee la laayo waxay matalayaan Adventistayaasha Maalinta Toddobaad oo u sujuuda Rooma, waayo keliya kuwa garta mas’uuliyadda Sabtida maalinta toddobaad ayaa hela calaamadda bahalka marka sharciga Axaddu yimaado.

“Beddelidda Sabtida waa calaamadda ama astaanta awoodda kaniisadda Roomaanka. Kuwii, iyagoo fahmaya dalabka amarka afraad, doorta inay dhawraan Sabtida beenta ah halkii ay ka dhawri lahaayeen tan runta ah, sidaas ayay ku maamuusayaan awooddaas oo keliya ee amarkaas lagu amray. Calaamadda bahalka waa Sabtida baabtiisnimada, taas oo dunidu aqbashay beddelkii maalinta Ilaah qoondeeyey.

“Laakiin wakhtiga lagu qaadanayo calaamadda bahalka, sida wax sii sheegiddu u qeexday, weli ma iman. Wakhtigii tijaabadu weli ma iman. Kaniisad kasta waxaa ku jira Masiixiyiin run ah, iyadoo aan laga reebayn wadaagga Kaatooligga Roomaanka. Midna lama xukumo ilaa uu helo iftiinka oo uu arko waajibka amarka afraad. Laakiin marka amarku soo baxo oo lagu meel mariyo Sabtida been-abuurka ah, iyo marka qaylada weyn ee malaa’igta saddexaad dadka uga digto cibaadaysiga bahalka iyo sanamkiisa, markaas khadku si cad ayaa loogu kala saari doonaa kan beenta ah iyo kan runta ah. Markaas kuwa weli ku sii socda xadgudubka waxay calaamadda bahalka ku heli doonaan fooddooda ama gacmahooda.”

“Tallaabooyin degdeg ah ayaynu ugu sii dhawaanaynaa xilligan. Marka kaniisadaha Protestant-ka ahi la midoobaan awoodda madaniga ah si ay u taageeraan diin been ah, taas oo ay uga horyimaadeen awowayaashood iyagoo u adkaystay silicii ugu qaraaraa, markaas Sabtida papal-ka ayaa lagu khasbi doonaa awoodda wadajirka ah ee kaniisadda iyo dawladda. Waxaa jiri doona riddow qaran, oo ku dhammaan doona oo keliya halaag qaran.” Bible Training School, February 2, 1913.

“Toddobada kun” ee lagu rido “saacadda” dhulgariirka weyn, taas oo ah sharciga Axadda, waxa kaloo la barbar dhigay “toddobada kun” ee diiday inay u sujuudaan Yesebeel wakhtigii Eliyaas.

Habase ahaatee toddoba kun ayaan naftayda ugu reebay Israa’iil, kuwaas oo dhammaan jilbahoodu aanay Baal u sujuudin, af walbana aan isaga dhunkan. 1 Boqorradii 19:18.

Tixraaca ugu horraysa ee toddoba kun waxay tilmaamaysaa koox aaminka ah oo diiday inay u sujuudaan Yesebeel, halka tixraaca ugu dambeeyana uu metelayo hadhaa u sujuuda Yesebeel. Marka baabbanimadu qabsato dalka sharafta badan (bahalka dhulka ee Muujintii saddex iyo tobnaad), xilliga sharciga Axadda, hal dabaqad waa “la afgembiyaa,” halka dabaqad kalena ay ka baxsato gacanta xukunka Baabuloon, waayo markaas ayay bilaabmaysaa farriinta ah in laga soo baxo Baabuloon.

Oo wuxuu geli doonaa dalka ammaanta leh, oo dalal badan baa la afgembiyi doonaa; laakiinse kuwanu gacantiisa way ka baxsan doonaan, kuwaas oo ah Edom, iyo Moo’aab, iyo madaxda reer Cammoon. Daanyeel 11:41.

Ereyga “dalal” waa eray lagu daray, waayo dalal badan lama “afgembiyo” xilliga sharciga Axadda, laakiin Adventistayaal badan oo toddobaadka toddobaad ah oo gooni-gooni ah ayaa la afgembiyaa, maxaa yeelay markaas iyaga keliya ayaa lagula xisaabtamaa iftiinka malaa’igta saddexaad. Iyagu waa “kuwa badan,” waayo waxay ahaayeen kuwii loogu yeedhay inay ka mid noqdaan kuwa hela shaabadda Ilaah, hase yeeshee way diideen yeedhaas.

Oo isagii ku yidhi, Saaxiibow, sidee baad halkan ku soo gashay adigoo aan qabin dharka arooska? Isaguna wuu aamusi waayey. Markaasaa boqorkii addoommadii ku yidhi, Gacmaha iyo lugaha ka xidha, oo kaxeeya, oo ku tuura gudcurka dibadda; halkaas waxaa jiri doona oohin iyo ilko jirriqsi. Waayo, kuwo badan baa loo yeedhay, laakiin kuwo yar baa la doortay. Matayos 22:12–14.

Khiyaanada amiirrada iyo madaxweynayaasha ku xusan Daanyeel cutubka lixaad waxay tilmaamaysaa ciqaabta quwadda diineed ee khiyaanaysa quwadda dawladeed.

Boqorkiina wuu amray, oo waxaa la keenay nimankii Daanyeel ku ashtakeeyey, waxaana lagu tuuray godkii libaaxyada, iyaga, carruurtoodii, iyo xaasaskoodiiba; oo libaaxyadiina way ka adkaadeen, lafahoodii oo dhanna way burburiyeen intaanay weli gaadhin godka guntiisa. Daanyeel 6:24.

Waxaannu ku sii wadi doonnaa kitaabka Daanyeel maqaalka xiga.

Oo maxaan haddana sii odhan karaa? Waayo, wakhtigu iguma filnaan doono inaan ka sheekeeyo Gidcoon, iyo Baraaq, iyo Samson, iyo Yeftaax; iyo weliba Daa'uud, iyo Samuu'eel, iyo nebiyadii; kuwaas oo rumaysad ku jebiyey boqortooyooyin, xaqnimo ku hawlgalay, ballanqaadyo helay, afafkii libaaxyadana xidhay. Cibraaniyada 11:32, 33.